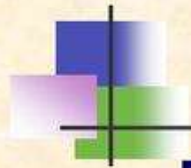

**Педагогічна рада на тему:
Оптимальний вибір форм і
методів навчання – шлях до
нормалізації навантаження учнів**

Підготувала: ЗДНВР
Лядусова Галина Василівна

Людину не можна
навчити, можна
полегшити навчання

Галілео Галілей

Конус Далє'а

Скільки

запам'ятаєш?

10 % Читання, слухання

30 % Огляд картин

50% Перегляд фільмів,
демонстрації

70% Записування, обговорення

90% Ігри, симуляції, практичні
вправи

Кожний, хто навчає людей,
використовує певні методи,
технології, прийоми відповідно до
своїх індивідуальних
особливостей, знань і здібностей

Кожен, хто працює з іншими людьми, має спиратися на свої індивідуальні риси й особливості, практичні вміння (визначені знання) та технічні (методичні) навички.

МЕТА-ВМІННЯ	
Система цінностей та переконань Терплячість Здатність бачити позитивний стан речей Налагоджена комунікація Наближення до себе інших емпатія асертивність	
Знання про визначені стани речей	Методи навчання та оцінювання
Істотні	Методичні
Специфічні вміння	

Методи навчання

- Термін **«метод»** походить від грецького слова **«methodos»**, що означає шлях, спосіб просування до істини.

Метод навчання

Метод навчання – це раціонально запланована вчителем форма організації етапів процесу навчання. Метод створює певну ситуацію та умови, за яких учень, відповідно до поставлених учителем вимог скеровується у точно визначеному напрямку для досягнення визначеної мети, якою є певний резерв знань та вмінь. У рамках визначеного навчального методу можна застосовувати різні технології.

Технологія

Технологія – визначений спосіб практичного застосування методу (процедура, рецепт, припис), який призначений не стільки для здобуття нових знань та вмінь, скільки для набуття учнями вміння використовувати ці знання.

Класифікація методів

- Традиційні
- Активні
- Особистісно зорієнтовані
- Компетентнісно зорієнтовані

Розвивальні методи

■ Проблемне навчання

Суть проблемного навчання в тому, що вчитель не повідомляє знань у готовому вигляді, але ставить перед учнями проблемні завдання спонукаючи до пошуку шляхів і засобів розв'язання.

■ Евристичне навчання

це діяльність, цілеспрямована розвиваються здібності розв'язання задач і застосовувати результати ситуаціях.

СТИЛІ НАВЧАННЯ

ТРАДИЦІЙНІ	АКТИВНІ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зосереджується на змісті 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зосереджується на процесі засвоєння знань
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учитель є в центрі зацікавлення 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учень є в центрі зацікавлення
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учитель є експертом 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вчитель є організатором процесу навчання
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учитель не помиляється 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вчитель постійно вчиться і вдосконалюється
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учні є пасивні 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учні беруть активну участь у процесі навчання
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання, які порушуються на лекції встановлені швидше – “реалізація програми” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Гнучкість у встановленні тематики занять – “досягнення цілей навчання”
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акцент ставиться на теорію 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наголос ставиться на застосування теорії в практиці
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Окрема тема пов'язана з предметом навчання 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Інтердисциплінарні завдання, що поєднують знання і вміння з багатьох предметів
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Страх перед помилками 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Навчання на помилках

Особистісно зорієнтовані методи

- Передбачають таку організацію начального процесу, у якій позиція учителя зорієнтована не на навчальну програму, а на особистісний розвиток кожної дитини.

Активізуючі методи

Це дії, які звертаються до емоційного аспекту процесу навчання і враховують його, використовуючи активну техніку у відповідний момент і відповідним чином. Методи навчання, що збільшують активну участь учнів на дидактичних заняттях та обмежують роль вчителя, яка зводиться до допомоги учням у реалізації навчальних цілей та контролю прогресу

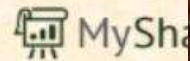

ТРАДИЦІЙНІ	АКТИВНІ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зосереджується на змісті 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зосереджується на процесі засвоєння знань
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учитель є в центрі зацікавлення 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учень є в центрі зацікавлення
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учитель є експертом 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вчитель є організатором процесу навчання
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учитель не помиляється 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вчитель постійно вчиться і вдосконалюється
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учні є пасивні 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учні беруть активну участь у процесі навчання
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання, які порушуються на лекції встановлені швидше – “реалізація програми” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Гнучкість у встановленні тематики занять – “досягнення цілей навчання”
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Акцент ставиться на теорію 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наголос ставиться на застосування теорії в практиці
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Окрема тема пов'язана з предметом навчання 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Інтердисциплінарні завдання, що поєднують знання і вміння з багатьох предметів
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Страх перед помилками 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Навчання на помилках
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Обмежений обмін інформації між учнями 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Навчання у співпраці - інтерактивне

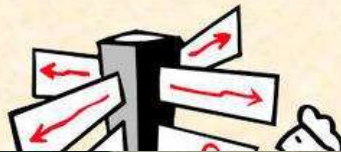
ТРАДИЦІЙНІ	АКТИВНІ
▪ Навчання від одного вчителя	▪ Навчання через контакти з багатьма особами
▪ Пасивна роль учня „слухача”	▪ Навчання через діяльність
▪ Навчання з вже написаних текстів	▪ Навчання через обмін інформацією, обговорення
▪ Навчання того, що знає вчитель	▪ Навчання через пошук та відкриття
▪ Навчання не організоване та визначене часовими рамками лекції	▪ Гнучке навчання, пристосоване до потреб учнів
▪ Навчання без усвідомлення досягнення мети	▪ Навчання шляхом свідомого доходження до визначеної цілі
▪ Навчання через збільшення досвіду інших	▪ Навчання шляхом використання досвіду інших
▪ За помилки у навчанні карають	▪ Навчання на власних помилках
▪ Навчання шляхом занотування	▪ Навчання шляхом вирішення проблем

Обґрунтованість теорії та практики методу навчання у школі характеризується наявністю у ньому:

- запланованих вчителем цілей навчальної діяльності;
- шляхів, які обирає педагог для досягнення даних цілей;
- способів співробітництва з учнями;
- змісту навчання у сукупності з конкретним навчальним матеріалом;
- джерел інформації;
- активності учасників навчального процесу;
- майстерністю викладача;
- системою прийомів та засобів навчання тощо.

Вибір методу
навчання
залежить від:

І при виборі методу слід урахувати:

- педагогічну та психологічну доцільність, функціональну визначеність методу;
- відповідність методів можливостям учнів, особливостям їх мислення, пам'яті, емоційного розвитку, життєвого досвіду;
- відповідність методів індивідуальним можливостям, педагогічній підготовці вчителя, рівневі його творчого методичного розвитку;
- співвідношення методів з характером змісту матеріалу, який вивчається (математичні теореми, фізичні закони тощо);
- співвідношення методів з етапом навчального пізнання (використання, наприклад, на етапі практичного застосування — самостійних відтворювальних та творчих завдань, а не бесід, лекцій);
- співвідношення методів з типом уроку;
- потребу в інтеграції модулів: введення в лекції елементів розповіді, ілюстрацій, бесіди, а в самостійній роботі впровадження конспектування, консультування, творчих завдань, самоперевірки;
- ефективність досягнення якісних результатів у навчанні і творчому застосуванні знань, вмінь та навичок.

№ п/п	Основні групи методів навчання	Основні підгрупи методів навчання	Окремі методи навчання
1.	Методи стимулювання і мотивації учіння	1.1. Методи формування інтересу до учіння	Пізнавальні ігри, навчальні дискусії, методи емоційного стимулювання та ін.
		1.2. Методи формування обов'язку і відповідальності в учінні	Методи навчального заохочення, осуду, пред'явлення навчальних вимог та ін.
2.	Методи організації і здійснення навчальних дій та операцій	2.1. Перцептивні методи (передачі і оприймання навчальної інформації за допомогою почуттів):	
		Словесні методи	Лекція, розповідь, бесіда тощо
		Наочні методи	Методи ілюстрацій, демонстрацій, кінопоказу тощо
		Аудіовізуальні методи	Поєднання словесних і наочних методів
		Практичні методи	Методи вправ, проведення дослідів виконання трудових завдань тощо
		2.2. Логічні методи (організація і здійснення логічних операцій)	Індуктивні, дедуктивні, метод аналогій тощо
		2.3. Гностичні методи (організація і здійснення мислительних операцій)	Проблемно-пошукові (проблемний виклад, евристичний метод, дослідницький метод тощо), репродуктивні методи (інструктаж, ілюстрування, пояснення, практичне тренування тощо)
		2.4. Методи самоуправління навчальними діями	Самостійна робота з книгою, приладами, об'єктами праці тощо
3.	Методи контролю і самоконтролю	3.1 Методи контролю	Методи усного контролю, письмового контролю, лабораторного контролю, машинного контролю. Методи самоконтролю.

МЕТОДИ І ТЕХНІКИ, ЩО АКТИВІЗУЮТЬ ПРОЦЕС НАВЧАННЯ

МЕТОД	ТЕХНОЛОГІЯ
ОБГОВОРЕННЯ <i>Цілі:</i> Формування вмінь взаємно слухати, формувати аргументи, формулювати тези, презентувати своє становище, робити висновки.	Дебати “за” і “проти” Панельні дебати Оксфордські дебати Позиційне обговорення Метаплан Покер критеріїв. “Шість капелюхів” за де Боно Акваріум
ВХОДЖЕННЯ У РОЛЬ <i>Цілі:</i> Навчання емпатії – розуміти мотиви різної поведінки, виражати думки та почуття, розуміти різні позиції та поведінку, вдосконалювати комунікаційні вміння та вміння представляти своє становище.	Дидактичні ігри та розваги. Сценки. Проведення інтерв'ю, анкетування і обговорення. Симуляція. Техніки драми.
АНАЛІЗ ТА ВИРШЕННЯ ПРОБЛЕМ <i>Цілі:</i> Формування вмінь вдумливо аналізувати проблемну ситуацію, визначати пріоритети, шукати рішення, шукати та формулювати аргументи.	Мозкова атака Дерево розв'язку Процедура „U” Діамантове рангування Студія випадку SWOT Техніка номінальної групи Переваги, недоліки (де, що Боно)

МЕТОД	ТЕХНОЛОГІЯ
<p>НАВЧАННЯ МАЛИМИ ГРУПАМИ Цілі: Навчання співпраці; відповідальності; Удосконалення комунікативних вмінь</p>	<p>Пазли (експерт-складачка)</p>
<p>ПРОЕКТ Цілі: Інтеграція шкільних та позашкільних знань, практичне використання знань та вмінь; творче мислення, інтеграція змісту різних предметів навчання; Уміння приймати самостійні рішення, планувати, працювати самостійно та в групах, вирішувати проблеми, вибирати інформацію, аналізувати зміст; Розвивати самостійність, зменшувати дистанцію між школою та локальним середовищем; Формування відповідальності та співвідповідальності, розвиток особистих зацікавлень, формування вміння самооцінки та презентації результатів роботи</p>	<p>Поєднує багато методів і технік.</p>
<p>ПУНКТИ ЗАВДАНЬ Залежно від підготовлених для учнів завдань, а саме: формування вмінь читати і розуміти, шукати інформацію, аналізувати подану інформацію; формувати вміння планувати роботу – час, послідовність дій.</p>	<p>Поєднують різні техніки; мають бути підготовлені так, щоб розвивати різні вміння.</p>
<p>ПОРТФОЛІО (Папка) Формування вмінь шукати та нагромаджувати відповідну інформацію та відбирати матеріал; систематизувати та робити самооцінку.</p>	<p>Тематичне портфоліо або таке, що служить спостереженню за розвитком осіб, що вчаться (індивідуальна або групова робота)</p>
<p>ВІЗУАЛІЗАЦІЯ Формування вміння знаходити основну думку тексту. Розширення словникового запасу, вдосконалення вміння запам'ятовувати, співставляти; навчання правильного розуміння та вміння інтерпретувати терміни та символи.</p>	<p>Карти думки. Інтерактивна виставка. Карти співставлення. Малювання ілюстрацій та коміксів. Створення плакатів. Складання ребусів.</p>

Дякую за увагу